

γόρ. Κουκούλ. Λάκκα Σούλ. κ.ά.) Μακεδ. (Καστορ.) Στερελλ. (Αιτωλ. Ἀχυρ.) χλουπάρω "Ηπ. (Ἀργυρόν. Δερβίτσ. Πωγών.)

*Ἐκ τοῦ οὐσ. γλοῦσπη.

1) Τρώγω μὲ λαιμαργίαν, καταβροχθίζω ἐνθ' ἀν.: "Ἐπιασε κ' ἔγλούπωσε δύγη πιάτα φακῆ κι ἀκόμα δὲν ἔχθρασε Ὁθων. Ἐγλούπωσε δλες τσὶ πορδάλες (=κορδόμηλα) αὐτόθ. Καλὰ τὰ γλούπουσις τὰ κιράσια "Ηπ. (Ζαχόρ.) Τὰ γλούπουσι οὐλα τὰ σταφύλια "Ηπ. (Λάκκα Σούλ.) Ἐγώ χλουπάρω 'ς τὸ φαῖ, δὲν παῖζω "Ηπ. (Δερβίτσ.) Πότε τὸ γλούπωσες τὸ τυρὶ κιόλας; "Ηπ. (Ἀργυρόν.) Τά γλούπουσις κιόλας τὰ σῦκα "Ηπ. (Κουκούλ.) 2) Ἐξαφανίζω, κλέπτω "Ηπ. Στερελλ. (Ἀχυρ.): Τὰ γλούπουσι τὰ λιττὰ "Ηπ. Τοῦ γλούπουσι τοῦ σ'τάρ' τ' νύχτα κ' ἔφ' γι Ἀχυρ. 3) Σκοπεύων πυροβολῶ διὰ τοῦ ὅπλου "Ηπ. (Χουλιαρ.) 4) Ἐκπαρθενεύω κιρήνη "Ηπ. (Χουλιαρ.) Συνών. διακορεύω, καλούπω, επαρθεύω, περιφέρω, ποντσούρω, ποντσώνω, σπάζω, τρυπάω, καλῶ. β) Γενικῶς ἔρχομαι εἰς σεξουαλικὴν ἐπαφήν, γαμῶ "Ηπ. (Χουλιαρ.): Τὴ γλούπωσε ὁ μασκαρᾶς.

γλούσπη ή, Πελοπν. (Αίγιαλ. Κορινθ. Συκιά Κορινθ.) γρούσπη Πελοπν. ("Ηλ. Καλάβρυτ. Σουδεν.)

*Ἐκ συμφύρσ. τῶν οὖσ. γλούσπη, τύπ. τοῦ λούρη, καὶ λάσπη.

'Ιδις, βορβορῶδες ὕδωρ, λάσπη, λασπόνερον ἐνθ' ἀν.: Τὸ ποτάμι πάει γλούσπη (Αίγιαλ.) Τί νερὸν τὰ πιῆς, ἀφοῦ εἶναι γλούσπη; αὐτόθ. "Ἐπεσε 'ς τὴ γλούσπη ὁ δόλιος τσ' ἔγινε ἵσα μὲ τὸ λαιμὸν Πελοπν. (Κορινθ.) "Ασ' τὸ νερὸν τὰ ξαστερώσῃ, εἶναι γρούσπη Σουδεν. Τὸ κρασὶ εἶναι γρούσπη (ἀνάμεικτον μὲ τρυγίαν) αὐτόθ.

γλούτις Στερελλ. (Ἀχυρ.)

Λέξ. πεποιημένη.

Πρὸς δήλωσιν τοῦ παραγομένου ἥχου, δταν τις πλήττῃ διὰ τῶν ποδῶν τὸ ὕδωρ: Νὰ κάμ' γλούτις τὰ πονδαράκια τ', τοὺ πιδί μ' 'ς τοὺ γιρό. Συνών. μπλούτις μπλούτις, πλούτις πλούτις.

γλουφάρι τό, Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. κ.ά.) γλουφάρι Κέρκ. *Ἐκ τοῦ οὐσ. γλούφαρις καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άρι. Αγκιστρον.

γλουφίτσωμα τό, Πόντ. γλουφίτσωμαν Πόντ. (Κοτύωρ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. γλούφιτσωμα.

"Η κοίλανσις, ἡ δι' ἐκσκαφῆς ἐκβάθυνσις ἐνθ' ἀν.: Τὸ ἀβούτενεθέρ' τοῦ ξυλί' τὸ γλουφίτσωμα εὔκολον ἐν' (αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἡ κοίλανσις εἶναι εὔκολος). Συνών. βαθούλωμα, σκάψιμο.

γλουφίτσωνω Πόντ. (Κοτύωρ.) γλουφίτσωνω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.) Παρατ. ἐγλουφίτσωνα Πόντ. (Κοτύωρ.)

*Ἐκ τοῦ οὐσ. *γλούφιτσι, ὅπου καὶ *γλούφιτσι -τζιν. Βλ. Α. Παπαδόπ., Λεξ. Ποντ. διαλ. εἰς λ.

Καθιστῶ τι κοῖλον διὰ σκαφῆς, βαθύνω, κοίλαινω, ἐνθ' ἀν.: Γλουφίτσων τὴν γῆν Κοτύωρ.

γλουφὸς ὁ, 'Ερεικ. Μαθράκ. 'Οθων.

*Ἐκ τοῦ ρ. γλούφων.

Τὸ κοῖλον μέρος τῆς ἐξοχῆς τοῦ ἀγκίστρου, εἰς τὸ ὄποιον τίθεται τὸ δόλωμα τῶν ἰχθύων ἐνθ' ἀν.

γλούφωμα τό, Πόντ. γλούφωμαν Πόντ. (Κερασ.) γλούφωμα Πόντ. (Τραπ.) γλούφωμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. γλούφων.

1) Κοίλανσις, ἐκβάθυνσις ἐνθ' ἀν. 2) Μέρος κοῖλον, κοίλωμα Πόντ. (Κερασ.): 'Ἐκρύφθειτι ἀπέσ' 'ς ἐνός δευτροῦ γλούφωμαν.

γλουφώνω Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) γλοφώνω Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

*Ἐκ τοῦ *γλούφων οὐ φένειται ἀπέσ' 'ς ἐνός δευτροῦ ἀρχ. γλούφων. Πρ. D. Oekonomides, Lautlehre des Pont., 6.

'Εκγλύφω, κοίλων, ἐκσκάπτω τι διὰ τῶν δακτύλων, μαχαιριδίους ἡ τοῦ στόματος (ἐπὶ ζῷων), σχηματίζω κοίλωμα ἐνθ' ἀν.: Γλουφώνει κουρία κ' ἐποίκειν ἀτο φωλέαν (κουρία = κορμὸς δένδρου) Κερασ. 'Ἐγλόφωσα τὸ ξύλον καὶ ἐποίκην ἀτο ἄμον κατάκ' Τραπ. 'Ο ποντικὸν ἐγλόφωσεν τὸ τονβάρ' αὐτόθ. Συνών. γλούφιτσωμα, γλούφων τις, κανκαλιάζω, κούφων, σκάφων.

γλουφώτης ἐπίθ. Πόντ. γλοφώτην Πόντ. (Κερασ.) γλοφώτη' Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γλούφωτος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν βλ. Α. Παπαδόπ., 'Αθηνᾶ 37 (1925), 169 κ.έξ. Γραμμ. Ποντ. διαλ., 140.

Γλούφωτος, τὸ ὄπ. βλ., ἐνθ' ἀν.

γλουφωτίζω Πόντ. (Αμισ. Χαλδ.) γλοφωτίζω Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γλούφωτος.

Γλούφωτος, τὸ ὄπ. βλ., ἐνθ' ἀν.: 'Ο ποντικὸν ἐγλόφωτον τὸ φωμίν - τὸ τυρίν. Μέσ. κοίλανομαι ἐνθ' ἀν. Τὸ ἀπίδ' ἐγέρασεν κ' ἐγλοφωτίεν (=ἐκουφάλιασε) Χαλδ.

γλουφώτισμα τό, Πόντ. γλουφώτισμαν Πόντ. (Αμισ.) γλοφώτισμαν Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. γλούφωτος τις.

'Η δι' ἐκσκαφῆς κοίλανσις ξύλου, γῆς, ἀρτου, τυροῦ κ.τ.τ. ἐνθ' ἀν.

γλουφωτὸς ἐπίθ. Πόντ. (Αμισ. Χαλδ.) γλοφωτός Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Οὐδ. γλουφωτόν Πόντ. (Αμισ. κ.ά.) γλοφωτόν Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. γλούφων.

'Ο δι' ἐκσκαφῆς καθιστάμενος κοῖλος, βαθούλωμα.

γλυκὰ ἐπίφ. κοιν. καὶ Λυκαον. (Σίλ.) Πόντ. (Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. "Οφ. Σάντ. Σινάπ. Τράπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Μέλαν.) γλυκέα Πόντ. (Ἴμερ. Τραπ.) 'Απουλ. (Τσολλῖν.) Σύμ. γλυτσέα 'Απουλ. γλυκιά Κρήτ. — Λεξ. Μπριγκ. Βλάχ. Βάιγ. γλυτσιά Κύπρ. γλυτζιά Κύπρ. γυλκιά Καππ. (Άραβαν. Γούρτον.)

Τὸ Βυζαντ. ἐπίφ. γλυκά. Βλ. Βέλθανδρ. καὶ Χρυσάντζ., στ. 1831 (ἔκδ. Δ. Μαυροφρύδ., σ. 322) «περιλαμβάνει τους γνησιῶς, γλυκά καταφίλει τους». 'Ο τύπ. γλυκά καὶ εἰς Χρον. Μορ. Η 228 καὶ 2453 (ἔκδ. J. Schmitt), δὲ τύπ.

γλυκιά καὶ εἰς Ἐφεσόρ. Α 392 (ἔκδ. Σ. Ξανθούδ.) αἱ ἐχτύπαντο γλυκιὰ ἀγάδια 'ς τὸ παλάτι'.

Μεταφ., γλυκέως, ἡδέως, ἡπίως, μειλιχίως, χαριέντως κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Τσολλῆν.) Καππ. (Ἀραβάν. Γούρτουν.) Λυκαον. (Σίλ.) Πόντ. (Άμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Τρίπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Μέλαν κ.ά.): Μιλάει - τραγουδάει - κοιτάζει γλυκά σύνηθ. Γλυκέα καλαντῖεν' (=διμιλεῖ) Ἰμερ. Ἐκεῖν' πα γλυκέα κ' ἔμορφα ἐρώτεσαν ἀτεν ντὸ ἔκαμεν κ' ἐσκοντούλ' τσεν ὁ κόσμος (ἐσκοντούλ' τσεν = εὐωδίασεν) αὐτόθ. Τί τέλεις ἀξ ἔμον; τὸν δρώτησε γλυτσέα ὁ Τσύριο Τσολλῆν. Πάντα γλυκά συντ' χαιν' (=διμιλεῖ πάντοτε ἡδέως) Τραπ. Ντὸ γλυκά συντυχαιν'! (τί νόστιμα διμιλεῖ!) "Οφ. Κοίτα ὅσο βορεῖς γλυκά, νὰ μὴ μὲ κόψης 'ς τὰ δύο Ιθάκ. "Ορα ποῦδ ἔν' κούφουντα γλυκά γλυκά τὸ καμπτῖ (κοίταξε πῶς κοιμᾶται γλυκά γλυκά τὸ παιδί) Μέλαν. Πολλὰ γλυκά τραγᾶ (=βλέπει, κοιτάζει) Άμισ. || "Άσμ.

'Ωσὰ δὴ μυζηθρόπιττα δὰ σὲ τουλουπανιάσω,
νὰ σὲ φιλῷ γλυκιὰ γλυκιά, ὥστε νὰ σὲ χρωτάσω
(τουλουπανιάσω = τυλίξω) Κρήτ.

Εἴντα γλυκιὰ κοιμούμοντε, ἀπόφε 'ς τὴ μαδάρα
κ' είχα τὸ χιόνι πάτλωμα, τὸ χρούσταλλο σεδόνι
αὐτόθ.
Κρέμ-μουνταν 'σὰν τὰ κνιζιὰ κ' ἐφίλοντα τα γλυτζιὰ
γλυτζιὰ
(κνιζὶ = σταφύλι) Κύπρ.

"Ἄχι, γλυκά ποὺ σ' ἀγαπῶ καὶ είμαι ν' ἀποθάνω,
ποὺ 'νῆκα 'ς τὴν ἀγάπη τον καὶ 'πὲ μ' εἴδα νὰ κάμει
αὐτόθ.

Κ' ἔνα τραβούνδι γρόκο γιὰ σένα ή χέρα γράφει
καὶ, γράφοντα, ή καρντία μου γλυκέα-γλυκέα μους ζάφει
(ζάφει = πάλλει) Τσολλῆν.

Τδεῖνος γλυτζά συντύχανε, τδεῖνος σπαχὺν του τραύναν
Κύπρ.

Τὴ μάννα καὶ τὸν ἀδερφὸ γλυκά 'ποκοίμησέ τους
καὶ σὺ ἔβγα δξω 'ς τὶς δροσὲς νὰ δροσολογθοῦμε
Πελοπν. (Σκορτσιν.)

'Αντρόνυρο ἐκάθονταν 'ς ἔνα προδεφαλάδι,
γλυκά γλυκά κονθέντιαζε καὶ χύνει μαῦρο δάκον
"Ηπ. (Κόνιτσ.) || Ποίημ.:

Ζητῷ τὴ Μάρω του 'ς τὸν πνρετό του,
στρέφει τὰ μάτια του γύρω θαμπά,
τιμίζει πὼς γλυκά 'ς τὸ μέτωπό του
τὸ δροσερό της χέρι ἀκομπά

Α. Προβελέγγη, Ποίημ., 1, 352

Πέσες γλυκά νὰ κοιμηθῆς

Α. Βαλκωρ., "Ἐργα, 1, 17. 'Η σημ. καὶ Βυζαντ. Πβ. Χρον. Μορ. ἔνθ' ἀν. στ. 228: «εἰς τὸν μαρκέσην ἥλθασιν, γλυκέα τὸν χαιρετοῦσιν».

γλύκα ἡ, κοιν. καὶ Καππ. (Άνακ. Σινασσ. κ.ά.) Πόντ. (Άμισ. Κερασ. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.) γλύκια Ρόδ.

Τὸ Βυζαντ. οὐσ. γ λύκα. Βλ. Ηερὶ γέροντ. στ. 34 (ἔκδ. Wagner, σ. 107) «τὴν γλύκαν τὴς γλυκότητος, τὴς ἐρωτοκρατίας». Διὰ τὸν ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ λυ κό δι σχηματισμόν, κατὰ τὸ σχῆμα πικρό δι σ - πικρα κητ. ἡ ἐκ τοῦ γ λυ καίνω, κατὰ τὸ πικραίνω - πικρα κητ. πβ. Γ. Χατζιδ., MNE 1, 76. 2, 134. 'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. γ λύκα καὶ εἰς Ἡσύχ.

Α) Κυριολ. 1) ἐπὶ ἐδωδίμων ἡ ποτῶν, ἡ γλυκύτης, ἡδύτης, ἡ ἐκ τῆς γεύσεως γλυκέος ἐδωδίμου ἡ ποτοῦ εὐχαρίστησις κοιν. καὶ Καππ. (Άνακ. Σινασσ. κ.ά.) Πόντ. (Άμισ. Κερασ. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.): 'Η γλύκα τῆς πάστας, τοῦ χαλβῆ, τοῦ μελιοῦ κοιν. Μὴ βάλης ἄλλο νερό 'ς τὸ σιρόπι, θὰ χάσῃ τὴ γλύκα του κοιν. "Εχει μιὰ γλύκα τοῦτο τὸ σταφύλι Πελοπν. (Άνδροῦσ.) Εἶναι οὖλο γλύκα τ' ἀβγόσυκα τοῦτο τὸν καιρὸ Πελοπν. (Γαργαλ.) "Αροστον χαλβᾶν' 'ξάι γλύκαν 'κ ἔχ' (ἀνοστος χαλβᾶς δὲν ἔχει διόλου γλύκαν) Χαλδ. Εἰν' ἔχουντα νιὰ γλύκα ἔντα τὰ σοῦκα! (ἔχουν μιὰ γλύκα αὐτὰ τὰ σοῦκα!) Μέλαν. "Αμα 'π'νάγης, θὰ καταλάβ' τι γλύκα ἔχ' ίδω τὸν φουμὶ Μακεδ. (Δασοχώρ.) 2) Εἰς τὸν πληθ. γ λύκας, γλυκύσματα ἀποστελλόμενα ὑπὸ τῆς νύμφης εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ γαμβροῦ Λέσβ. Χίος.

Β) Μεταφ. 1) 'Η εὐχαρίστησις ἡ ὅποια προέρχεται ἀπὸ ἐν πρᾶγμα ἡ ἀσχολίκην κοιν. καὶ Πόντ. (Άμισ. Κερασ. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Καππ. (Σινασσ.) Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.): 'Η γλύκα τῆς δουλεγᾶς - τῆς μελέτης - τοῦ κυνηγιοῦ - τοῦ ὑπονου - τῆς ζεστασιᾶς κοιν. 'Η γλύκα τοῦ γάμου Κρήτ. Τὸ στόμα μ' γλύκα οὔτε' ἔχ' "Οφ. Εδύτος, λοιπό, μὲ τὴ γλύκα τοῦ κυνηγοῦ ποὺ κυνήστε ἔνα γαδονόφρητη (= λαχόν) Νάξ. (Φιλότ.) "Εχει γλύκα η δουλεγὰ τοῦ κοπαδιάρη (= ποιμένος) Κέρκ. (Καρουσ.) "Εχει γλύκα τὸ μελισσομάντρι (ἡ ἐργασία τοῦ μελισσουργοῦ) Πελοπν. (Γαργαλ.) "Εχει γλύκα τὸ παραγώνι Πελοπν. (Άρκαδ.) || Φρ. "Εμεινε μὲ τὴ γλύκα 'ς τὸ στόμα ἡ ἀπλῶς ἔμεινε μὲ τὴ γλύκα (ἐπὶ ἀτόμου τὸ ὅποιον ἐδοκίμασε ἀπογοήτευσιν διὰ προσδοκίαν μὴ πραγματοποιηθεῖσαν) κοιν. 'Πόρμ'ν μὲ τὴ γλύκα 'ς τὸ στόμα (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Σινασσ. 'Επήρες τὴν γλύκαν ἀθε (δι' ἀτομον τὸ ὅποιον ζητεῖ μετὰ τὴν πρώτην εὐχάριστον δοκιμήν, νὰ ἀπολαύσῃ πάλιν κάτι) Τραπ. Καλές γλύκες (εὐχὴ πρὸς νεονύμφους) Πελοπν. (Πυλ.) || "Άσμ.

Τῆς ἀλανιάρας τὸ φιλὶ ἔχει περίσσια γλύκα,
γι' αὐτὸ τὴν ἀγαποῦν πολλοί, τὴν παίρνονταν δίχως προΐκα
Αθῆν.

'Σὰν καταλάβ' ὁ κερατᾶς τὴ γλύκα τοῦ κεράτου,
μέλι καὶ γάλα γίνεται μὲ τὴ νοικονυρά του
(νοικονυρά = σύζυγος) Παξ. 'Η σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Ηερὶ γέροντ., ἔνθ' ἀν. στ. 32 κέξ. «διὰ τὸ πολὺν τ' ἀντίπροικο καὶ ροῦχα ὅπου δίδει, | παίρνει τὴν νέαν δέροντας καὶ τρώ' την
σὰν ἀπίδι, | ἐκεῖνον τὸ γλυκύτατον ἀνθος τῆς παρθενίας, | τὴν γλύκαν τῆς γλυκότητος, τῆς ἐρωτοκρατίας». Β) 'Επὶ ἀνθρώπου, διὰ αὐτὸν δὲ ὅποιος προξενεῖ εὐχαρίστησιν διὰ τῆς ἐμφανίσεως ἡ συμπεριφορᾶς του σύνηθ. καὶ Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.): Γλύκα μου! (προσφωνησις πρὸς νήπια) "Εχει μιὰ γλύκα 'πάνω του σύνηθ. "Εν' ἔχα νιὰ γλύκα ἔνταν' ἀ σάτη (ἔχει μιὰ γλύκα αὐτὸ τὸ κορίτσι) Μέλαν. Γυναικα δόλο γλύκα (ἥτοι προκαλοῦσα εὐχάριστησιν) Πελοπν. (Άρκαδ.) κ.ά. "Ωχ, γλύκις πόχ! (εὐχάριστησιν ποὺ προξενεῖ!) Λέσβ. Φωτιὰ σὲ φά', 'ἐν ἔχεις μιὰν γλύκαν ἀπάνω σου!
Χίος (Φυτ.) 2) Εὐχαρίστησις, χαρά, εὐτυχία πολλαχ.: Πέρασαν τὴ ζωή τους δόλο γλύκα χωρὶς καμμιὰ πίκρα (ἐπὶ ἀτόμων τὰ ὅποια ηγύρησαν εἰς τὴν ζωήν των) πολλαχ. Εἶναι δόλο γλύκα η κονθέντα του Πελοπν. (Δημητσ.) 'Ως μᾶς ἐγλύκανες, γλύτσες νά θωρῆς (εὐχὴ) Θήρ. Κι δὲ εὐσεβῆς προσκενητής θὰ ενδρισκε μεγάλην γλύκαν καὶ παρηγορίαν ἀπὸ τέσ πίκρες τοῦ κόσμου εἰς τὸ νά θεωρῇ μόνον τὴν πεντηχρὰν κανδήλαν καιόνταν ἐμπρός εἰς τὴν ὠραίαν εἰκόνα
Α. Παπαδιαμ., Χριστουγενν. διήγ., 62. || Παροιμ.

Κάλλιο λάχανα μὲ γλύκα, | παρὰ ζάχαρη μὲ πίκρα

